

Miljødirektoratet
Postboks 5672
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ottar Krohn, 69247118

Forslag om naturreservater for Asbjørnåsen og Bråneåsen - Statskogvern. Tilrådning etter høring.

Verneforslag for Asbjørnåsen og Bråneåsen oversendes herved til direktoratet for videre behandling. Asbjørnåsen (ca. 1420 daa) ligger i Sarpsborg og Våler kommuner. Bråneåsen (ca. 257 daa) ligger i Sarpsborg kommune. Grunneier i begge områder er Statskog SF.

Verneverdier

Formålet med skogreservater er å bevare områder med truet, sjelden og sårbar natur av ulike skogtyper, med tilhørende plante – og dyreliv. I de fleste områder opptre sjeldne og truede arter. De to områdene domineres av eldre skog. Særlig viktig er forekomstene av gammel, ganske produktiv furuskog av bærlyngtype. Det finnes lite av vann/tjern og myrarealer. Områdene har god til rimelig god arrondering. De foreslåtte verneområdene vil bli liggende i en region med flere skogreservater, noe som er positivt i en landskapsøkologisk sammenheng for biologisk mangfold knyttet til naturskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Områdene ble miljøkartlagt av Asplan Viak i 2018. Asbjørnåsen ble vurdert verneverdig i regional sammenheng og gitt verneverdi ** ut fra naturfaglige kriterier, i en skala fra 0 til ****. Bråneåsen ble gitt *. Fylkesmannens vurdering er at også Bråneåsen er kvalifisert for reservatstatus, og vektlegger i denne sammenheng at området i hovedsak er eldre naturskog der furudominert bærlyngskog er et vesentlig innslag. Områdene er beskrevet i fagrapport fra Asplan Viak ([weblink: http://www.borchbio.no/narin/?nid=6495](http://www.borchbio.no/narin/?nid=6495)).

Saksgang til nå

Etter forslag fra Fylkesmannen ble områdene sendt til fagundersøkelse i 2018 og rapport fra undersøkelsen forelå i 2019. Det ble varslet oppstart av vernesaken lokalt den 17.04.2019 og kommunene, Østfold fylkeskommune mfl. ble meddelt oppstart den 12.04.2019 iht. Naturmangfoldloven § 42, med tilbakemeldingsfrist 08.05.2019.

Høring

Verneforslaget har vært på høring til grunneier, Sarpsborg og Våler kommuner, Østfold fylkeskommune, statlige etater, næringsorganisasjoner og ideelle organisasjoner lokalt, i fylket og sentralt – totalt 52 parter, se vedlagte liste. Høringen omfattet bl.a. avgrensning av området (vernekart) og forslag til verneforskrift (bestemmelser). Høringen ble avertert lokalt den 20.05.2019 og i Norsk Lysningsblad den 16.05.2019. Høringsfristen var 22. juli 2019. Det innkom 9 svar, alle uttalelser vedlegges.

Parter som har avgitt uttalelse er positive til forslagene eller konstaterer at deres interesser eller ansvarsområder ikke blir berørt. Sarpsborg kommune og DNT Vansjø mener at de store friluftsinteressene i området ikke er tilstrekkelig ivaretatt i verneforslaget for Asbjørnåsen. Fylkesmannen anbefaler endringer i vernekart og forskrift for området for å imøtekomme friluftsinteressene. Det vises til vedlagte notat der Fylkesmannen har oppsummert og kommentert innkomne uttalelser.

Restriksjonsnivå og verneforskrift

En fredning vil få konsekvenser for bruk og utnyttelse av områdene. Verneformålet tilsier at skogen skal gis en mest mulig fri utvikling. Tiltak som medfører endringer i naturmiljøet vil være forbudt, slik som økonomisk motivert hogst og skogskjøtsel, grøfting, anlegg av nye veier, bygging, kraftlinjer nydyrking o.l. Det er gjort enkelte tilpasninger som unntak fra vernebestemmelsene eller det kan gis adgang til dispensasjon i spesielle tilfeller. Veger/stier/løyper kan ryddes og vedlikeholdes. Allmenn ferdsel kan fortsette. Eiendomsrett, herunder jakt videreføres som nå. Grunneier har altså fortsatt eiendomsrett til området, men får vesentlige innskrenkninger i sin råderett.

Videre saksgang

Miljødirektoratet gjennomfører videre saksbehandling med tilråding og oversendelse til Klima – og miljødepartementet. Departementet sluttbehandler vernesaken, som fremmes i Regjeringen for vedtak ved kgl. res.

Tilråding

Fylkesmannen tilrår at reservatforslagene for Asbjørnåsen i Sarpsborg og Våler kommuner og Bråneåsen i Sarpsborg kommune fremmes i samsvar med vedlagte merknader – og viser til sammendrag av høringsuttalelser, Fylkesmannens kommentarer samt forslag til vernekart og verneforskrift.

Kopi av dette brevet m. vedlegg sendes til grunneier, kommunene og høringsparter som har avgitt uttalelse i saken. Fylkesmannen gjør disse parter med dette oppmerksom på at de har anledning til å kommentere Fylkesmannens endelige forslag slik det nå oversendes til direktoratet. Eventuelle kommentarer sendes direkte til Miljødirektoratet med kopi til Fylkesmannen.

Med hilsen

Karsten Butenschøn (e.f.)
Seksjonssjef

Ottar Krohn
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Verneforskrift, vernekart, adresseliste ved høring, fagbeskrivelse, høringssammendrag/Fylkesmannens merknader og innkomne høringsuttalelser.

Kopi: Høringsinstanser som har avgitt svar, grunneier og kommuner

Saksbehandlere:

Ottar Krohn, tlf. 69247118 / fmosokr@fylkesmannen.no

Geir Hardeng, tlf. 69247122 / fmosgh@fylkesmannen.no

Forslag om opprettelse av naturreservater i Østfold – grunneier Statskog SF. Bråneåsen naturreservat i Sarpsborg kommune og Asbjørnåsen naturreservat i Sarpsborg og Våler kommuner.

Oppsummering av høringsuttalelser Fylkesmannens bemerkninger og forslag til endringer

Høringen omfatter 52 parter.

Høringsuttalelsene følger i eget vedlegg. Følgende har avgitt uttalelse:

Østfold fylkeskommune, Sarpsborg kommune, Norges vassdrags – og energidirektorat, Statnett SF, Hafslund Nett AS, Direktoratet for mineralforvaltning, Språkrådet, Forsvarsbygg og DNT Vansjø.

Østfold fylkeskommune

er positive til opprettelsen av reservatet som vil bidra til å sikre viktige biotoper, og bevare et viktig friluftsområde. Fylkeskommunen mener det er svært positivt med vern basert på frivillig skogvern.

Sarpsborg kommune

har avgitt uttalelse ved Team miljø og landbruk. Kommunen støtter verneforslagene. Det vises til at reservatforslagene ligger i et område hvor kommuneplanen og fylkeskommunens langsiktige arealstrategi tilsier at verneplanene ikke vil komme i konflikt med viktige utbyggingsinteresser i overskuelig fremtid. Eventuelt konfliktpotensial ligger nok innenfor LNF-kategorien.

Ad. Bråneåsen: Kommunen ser få potensielle konfliktpunkter og anser at vern av Bråneåsen kan bidra til å sikre viktige naturverdier knyttet til gammel barskog. Ikke minst er verneforslaget interessant i et landskapsøkologisk perspektiv, fordi Bråneåsen ligger i et område med flere andre reservater som kan utveksle arter og populasjoner. For skognæringen anser kommunen at Bråneåsen er mindre viktig. Det er i denne sammenheng viktig at området ikke legger driftsmessige begrensninger på omkringliggende skog. Forslaget ser heller ikke ut til å komme i konflikt med løypenett og ulike former for tilrettelagt friluftsliv. I tillegg kan verneforslaget bidra til å utvikle naturverdier som kommer andre deler av friluftslivet til gode.

Ad. Asbjørnåsen: Områdeavgrensningen treffer i hovedsak godt mht. verneformålet, og omkostningene for skognæringen ved at arealet som vernes er lite. Kommunen har likevel to innvendinger til forslaget. Den ene gjelder Særetjern som inngår i forslaget. Det er gitt tillatelse til uttak av vann fra tjernet for kunstsnøproduksjon i nærliggende skianlegg

(Harehjellen). Trøsken IL har fått tillatelse til å ta ut en begrenset mengde vann, og det er lagt ned store grunninvesteringer i skianlegget. Kommunen mener at denne rettigheten må tas inn som et generelt unntak i verneforskriften § 4. Subsidiært kan tjernet tas ut av verneplanen. Kommunen mener at verneforslaget ikke vil svekkes vesentlig hvis tjernet tas ut fordi tjernet ikke har kvaliteter som berører formålet barskogvern. Det andre forholdet gjelder skiløyper i området. Trøsken IL har i samråd med grunneier anlagt og vedlikeholdt skiløyper gjennom området som nå foreslås vernet. Dette er viktige deler av løypenettet som maskinprepareres jevnlig, når snøforholdene er gode. Etter kommunens vurdering bør det tas inn et unntak i forbudet om motorferdsel i forskriften § 6. Subsidiært kan løypekjøringen tas inn i § 7, spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Fylkesmannens bemerkninger: Kommunen er opptatt av konsekvenser for skianlegg og skiløyper i *Asbjørnåsen*. Trøsken IL har tillatelse til å ta ut vann fra Sættretjern for kunstsneøproduksjon og ber om at dette hensyntas. På bakgrunn av områdets betydning for snøbasert friluftsliv vil Fylkesmannen anbefale en grensejustering slik at tjernet ikke inngår. Av hensyn til naturvariasjonen er det ønskelig at tjernet tas med, men en justering vil ikke påvirke verneformålet vesentlig. En justering er hensiktsmessig ved at forvaltningen forenkles. Når det gjelder skiløyper vises til Fylkesmannens bemerkninger under uttalelsen til DNT Vansjø.

Norges vassdrags – og energidirektorat

kan ikke se at vern av områdene vil komme i konflikt med eksisterende eller fremtidige kraft – og energiinteresser. NVE påpeker at Statnett eier og drifter transmisjonsledninger på 300 kV og 420 kV som går mellom Tegneby og Hasle transformatorstasjoner og som går i nærheten av *Bråneåsen naturreservat*. NVE viser til at Statnett har uttalt at verneforslaget slik det foreligger ikke vil påvirke Statnetts muligheter for å sikre videre drift og vedlikehold av transmisjonsledningene. NVE anser dermed at verneforslaget ikke trenger noen tilpasninger. NVE kan ikke se at det finnes eksisterende nettanlegg eller planer om utbygging av sentral – eller regionalnett i *Asbjørnåsen naturreservat*, men viser til at de ikke kjenner alle nettselskapenes planer for distribusjonsnettet.

Statnett SF

viser til at de ikke har anlegg i nærheten av *Asbjørnåsen naturreservat* og er derfor ikke berørt her. Vedr. *Bråneåsen* eier og drifter Statnett 300 kV og 420 kV transformasjonsledninger som går mellom Tegneby og Hasle transformatorstasjoner. Avstanden til den nærmeste ledningen fra det foreslåtte reservatet er ca. 100 meter. Dersom verneområdet vedtas som foreslått vil det ikke påvirke Statnetts muligheter for drift, vedlikehold og ev. ombygging av ledningene.

Fylkesmannens bemerkninger: Det foreslås ikke endringer i avgrensningen for *Bråneåsen* slik at avstanden til nærmeste ledning opprettholdes som i høringen.

Hafslund Nett

uttaler at de ikke har elanlegg i det området som omfattes av verneplanen.

Direktoratet for mineralforvaltning

kan ikke se at de foreslåtte verneområder berører registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak. DMF har derfor ingen merknader til verneforslagene.

Språkrådet

uttaler at de ikke har merknader til navneforslagene *Asbjørnåsen naturreservat* og *Bråneåsen naturreservat*. Navnene passer på de to områdene, og skrivemåten er i samsvar med Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Forsvarsbygg

registrerer med tilfredshet at de generelle unntakene fra ferdselsrestriksjonene om Forsvarets operative virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er tatt med. For øvrig har de ingen merknader.

DNT Vansjø

uttaler seg også for *Trøsken IL* og *DNT Nedre Glomma*. De sier at de er overrasket, men svært fornøyd med at det foreslås vern av 2 områder ved Ravnsjø – Trøsken i Statskogs skoger. Statskog har i de siste år bygd skogsbilveger og bedrevet flatehogst i området. Fremkommelighet for turgåere / skiløpere / løypekjører har blitt vanskeliggjort og naturopplevelsen er forringet. Dette i sterk kontrast til det gledelige verneforslaget. Det vises til at DNT Vansjø har Ravnsjøhytta og Ravnsjøholmen i området og at området er et av de mest benyttede friluftsområdene i Østfold vinterstid grunnet snø sikkerheten. Området ved Særetjern og løypene herfra er svært sentrale skiområder hvor det er lang tradisjon for oppkjørte skiløyper. Foreningene er godt i gang med å utarbeide et nytt turkart for Trøsken – Ravnsjø. Det vises til at det i verneforslaget ikke er tatt hensyn til friluftslivets behov, herunder løypekjøring og skilting/merking i området. Det er ønske om fortsatt maskinpreparerte løyper vinterstid i det nye verneområdet rundt Særetjern. Vedlagt uttalelsen følger et løypekart som viser de aktuelle traseene.

Fylkesmannens bemerkninger: Fylkesmannen er kjent med de store friluftinteressene i området. Dette er et av de mest snøsikre områder i ytre deler av Østfold og er derfor av regional interesse for snøbasert friluftsliv. I utgangspunktet mener Fylkesmannen at disse etablerte aktivitetene kan kombineres med verneverdiene. Fylkesmannen vil derfor anbefale at dagens praksis med vedlikehold og preparering av skiløyper tillates i Asbjørnåsen og legger til grunn løypenettet som er presentert av DNT Vansjø. Disse løypene blir lagt inn på vernekartet. Vedr. tillatelse til merking og vedlikehold av stier foreslås § 4i endret slik: *Merking og vedlikehold av stier og skiløyper angitt på vernekartet, i henhold til standard på vernetidspunktet.* Tillatelse til motorisert preparering av løyper tas inn i § 6 slik: *Preparering av skiløype langs traseer inntegnet på vernekartet med snøskuter eller andre prepareringsmaskiner med tilsvarende bredde (§ 6e).* Fylkesmannen legger altså til grunn at stier / løyper begrenses til at dagens standard kan opprettholdes. For å møte eventuelle fremtidige behov for oppjustering anbefaler Fylkesmannen en bestemmelse i § 7 som etter dispensasjon kan åpne for slike muligheter: *Enkel oppjustering av stier og løypetraseer (§ 7g).*

Statskog SF

har ikke gitt uttalelse i høringen, men Fylkesmannen har hatt god kontakt med Statskog i forbindelse med oppstart av vernesaken. Avgrensning av områdene, hensyn til skogsveger og enkelte bestemmelser i forslaget til verneforskrift ble justert etter innspill fra Statskog. Også avgrensningen i øst mot Kjerringåsen Alpinsenter AS er i samsvar med Statskogs ønske.

Anbefalte endringer for Asbjørnåsen:

Vernekart:

Grensejustering ved at Sætrejern tas ut og løyper/stier legges inn. Sti på høringskartet tas ut.

Forskrift:

§ 4 i endres til: Merking og vedlikehold av stier og skiløyper angitt på vernekartet, i henhold til standard på vernetidspunktet.

§ 6 e tilføyes: Preparering av skiløype langs traseer inntegnet på vernekartet med snøskuter eller andre prepareringsmaskiner med tilsvarende bredde.

§ 7 g tilføyes: Enkel oppjustering av stier og løypetraseer.

TILRÅDING

Fylkesmannen i Oslo og Viken tilrår reservatforslagene for Asbjørnåsen naturreservat og Bråneåsen naturreservater fremmet i tråd med merknadene over, og viser til vedlagte forslag til avgrensning (vernekart) og utkast til forskrift.